

ادبیات عمومیہ مجموعہ سی

سنہ : ۱ ہفتہ لقی سیاسی ، ادبی و علمی غزتہ در . نومرو : ۲

سیاسیات

پارس و برلین معاہدہ لرینک حق الفاسی

مترینک تالہ برانلہ قارشیلانشدینی ویانہ مؤتمرندن بری ، آوروپا سیاستندہ مؤثر یکانہ اولان شرق مسئلہ سنک ، منظومات دولیہ تشکلاتنہ وارنجہیہ قدر اساس اولدیغنی تاریخ سیاسی متعارفہ حالہ کتیرمشدر : دونکی اتفاق مثلثہ بوکونکی ائتلافک اصلی ، دوغروندن دوغرویہ (۹۲) میدان حربنک کونلرندن ظہورایتمشدی . برلین اجتماعندہ تبلر ایدن منافع متبارزہ ، یکدیگریہ دشمن ایکی ہیئت تولید ایتک صورتیہ ، شرق مسئلہ سنہ ابتنا ایدن برغرب مسئلہ سی وجودہ کتیریوردی ! بوصورتلہ ، حکومتتمزمشکل برانزوایہ محکوم اولمشدی : اوزماندن بری آوروپا ایلہ ، تک باشنہ ، قارشى قارشى بہ قالمش ، و آنجق طرفینک اختلافی اوزرینہ تأمین سیاست ایدہ بیلمشدی !

مملکتینک ایلک خیاتی سایہ سندنہ آیاستفانوسہ قدر کلوب سعد اللہ پاشایہ مطالبنی تقریر ایدن موسقوفک درت آی دوام ایدہ بیلن موفقیتی ، انکلترونک ضربہ رقابتہ اوغمرادقندن صوکرہ ، بالقانلردہ یاپیلان تعدیلات ، برلین فونفرہ سندن دوغمش برآوروپا لطف کارانی طرزندہ قارشیلانمشدی : فی الحقیقہ مملکتین ایلہ صربیہ وقرہ طاغک استقلالی ، و [بولغارستان] عنوان ظاہر بیلہ روم ایلی بی ایکی بہ تقسیم ایدوب ، چارک تحکمی آلتندہ ، آزاد اولورکن اسیراولان برحکومت غیرملیہ نک تشکلی ، آوروپادہ صوک بالقان محاربہ سنہ قدر دوام ایدہ بیلن وضعیت ملکیت مزلہ یلک نظرده قابل قیاس اولاماز . آیاستفانوس معاہدہ نامہ سی آووچمزدہ سلاتیک شبہ جزیرہ سیلہ برلین مقرراتندن اوج سنہ صوکرہ یونانہ الحاق ایدیلن تسالیایی ، اپیری ، آرنائودلق و بوسنہ - ہرسلکی برافدینی حالہ ، بولغارستان نامنہ آلدینی اراضیہ مملکتی نقطہ اتصالی اولمایان ایکی پارچہ یہ افراغ ایدیوردی : برلین مؤتمریسہ ، موسقوفلرک پک عجی برآللہ چیزدیکی بوجغرافیہ مسودہ سنی تصحیح ایدرک بزہ یکپارہ برروم ایلی برانمشدی . . فقط غورچاقوفک آلدینی بوخریطہ درسندن ، ترکیہ ، مساحہ اعتباریلہ دکل ، سادہ شکل اعتباریلہ براستفادہ ارضیہ تأمین بدہ بیلدیکی حالہ ، سیاسی ومعنوی هیچ بر فائدہ قازاناماشدی . بوتصحیح اک زیادہ

هندستان

جمعیت بشریه آره سنده برزمره رجال وارد رکه بونلر هم جنسلرینه قارشو مکلف اولدقلری خدمات ووظائف حقنده الهامات ربانیه به مظهر اولشلردر . بوحزب متفکرین بالطبع ، وادی تمدن وترقیده قطع سراجل اتمک ایچون مطلوب اولان کافه اوصاف و مزایا ایله مجبول بولمشلردی . ایشته بوذرات ممتازه ، حائز اولدقلری فضائل و ضریتلردن هم جنسلرینه ده مستفید اتمک ، اولنره حسیات علویه تلقین ایلمک اوزره جهانک الک هجری کوشه لرینه اختیار سفر ایدرلر واثنای سفرده کرفتار اولدقلری بیک درلومشکلات و مشاق ، نوعا نوع ضرورتلری اقتحام ایله نهایت وظیفه متحتمه لرینی ایفایه ، استهداف ابتدکلری غایه واملی استحصاله موفق اولورلر . « مدنیت » ک هم جنسلره قارشو پرورده ایدیلن حسن محبتک تجلیسی اولدینی پک معلومدر . آملر کندی « تربیه » لرله متوازیاً خطوه انداز ترقی اولورلر و آوروپانک سائر اقوامنه کلنجه ، بولنره « مدنیت متأخره » لرینک ترقیاتی تعقیب وتقلید ایدیورلر .

ایشته قدمای مسلمین الهامات ممائله سایه سنده مظهر ایقاظ اولشلر وبالنتیجه « مدنیت متأخره » به نسبتله پک واسع وفسیح بر ساحه یی احاطه ایدن عالم شمول بر اخوت واتحادک تأمین استحصالی وظیفه مبجله سنه کمال شوق ایله صارلشلردی . بواتفاق واتحاد ایله تعقیب اولنان غایه ، مساوات ، حریت ، صلح وصلاح ، حسن نیت ، اخ ، ایدی . خلاسه : قدمای مسلمین دنیانک قسم متباقدینی ده آغوش شفقتلرینه آلمغه صوک درجه مشتاق بولونیورلردی .

بونک ایچوندرکه ایلمک اسلام اجدادیمز حضرت محمد المصطفی نک ارتحاللرندن ۳۲ سنه صکره هندستانه نفوذ ایتشلر و بوقعه دن قرق یدی سنه صکره ، والدک اثنای خلافتده ، محمد قاسم ، هنوز ۲۰ یاشلرنده برچوجق اولدینی حالده راجه ظاهر علیه بر محاربه اجراسنه مأمور ایدلشیدی . اسباب محاربه شودر : الیوم [کراچی] اسمیله معروف اولان قدیم (دیوال) شهری سواحلنده براسلام کیسی حکومت محلیه طرفندن ضبط وتوقیف ایدلش ومرتباتی ده اذا وجفایه اوغرادلشیدی ؛ راجه تحت سوال وعتابه آلدی . محمد قاسم تقریباً ۶۰۰۰ نفر دن عبارت اهمیتسز بر قوه عسکریه ایله هنده کیردی . نتیجه : سند ایالت جسیمه وفسیحه سی برمدت قلیله ایچنده مسلملرک یدضبطنه کچدی . ایشته بو حادثه هندایله پیدای مناسباته وایله تشکیل ایدنجه ، مسلملرک اورالره آقینی دوام ایلمکله هندده اسلامدن برچوق سلاله حکمداران تأسس ایلدی . بونلرک صوکنجیسی شهرتشار اولشدر : علی الاطلاق [بیوک مغول] عنوانیله معروف اولان بو خاندانک بوکونکی عثمانلی ترکلره مناسبتی عیاندر ؛ آثار تمدنی ده بونلره انتقال ایتشدر . هند دیاریله سکنه سی حقنده اعطای معلوماتدن اول الیوم مشهور عالم اولان بعض سهویاتدن بحث ایده جکم . اجنبیلرک اکثریت غالبه سی (هندو) و (هندوستان) ایله (هندی) و (هندستان) کله لری حقنده بر فکر صحیح حاصل ایده مه مشلردر . [هندو]

تعبیری فارسی بر کلمه اولوب [سیاه] دیکر. اخیراً هندی فتح ایدن مسلمینک ، وبالخاصه ایران و افغانستان طریقله کلنلرک لونی بیاض ایدی . بونلر اسکان ایتدکلری برلرده برچوق عریان بربری قبائلی بولدیلر . اونلرده زنجی ایدی . اسلاملر اوراده یرلشمش اقوامک عرق ونسلی تحقیق ایتکسزین ، یکدیکلرلی آره سنده کی اختلافاتی تدقیق وتفحص ایلکسزین بوزنجیلرک عمومته بردن [هندو] نام شاملنی ویردیلر . ابتدای امرده (هندو) نای زنجیلر حقنده تحقیر واستهزا مقامنده استعمال اولنمشیکن مرور زمان ایله برتعریف مخصوص حکمی آلمشدر . بیاضلرک همان جمله سی مسلم اولدینی کی سیاهلرده همان عمومیتله غیر مسلم ایدیلر . ایشه آنک ایچوندرکه (هندو) نامی اقوام وقبائل غیر مسلمه ک عمومته تشمیل اولنش وبرمدت صکره کندیلرینه خاص برتعریف صحیح اولق اوزره غیر مسلملر مفتخرأ بونام ایله تعنون ایلشدر . غیر مسلملرک کندی مذاهب واسباطنی افاده ایتکه مخصوص برتعریف صحیح استعمال ایتاملری ، حقیقه جای استغرابدر ؛ تحقیر واستهزا صورتیه کندیلرینه عطف ایدیلن (هندو) نامی بیله مسلملر طرفندن احداث اولنمشدر ! شایان نظر بر جهت دها واردرکه اوده هندک انکلزلر طرفندن ضطنی متعاقب ، بونلرکده ، زنجی بت پرستلر حقنده کذلک [سیاه] معناسنی افاده ایدن (قالا) نام وتعریفنی استعمال ایتش اوللریدر .

الحاصل ، فرانسزلرله عربلرجه اعتیاد اولوندینی کی ، هند مسلملرینک [هندو] صورتنده تعریف ایدلسی بیوک برخطا اولور ، چونکه تعریف مذکور اونلرجه حقارت عد ایدلکدهدر . مسلملره عندالحاجه (هندی) نامی وبریله بیلیرسهده ، تکرار ایدلم ، حقارنده (هندو) تعریفنک استمعالی جائز دکلدرد . ایکنجی برخطا دهاواردرکه اوده (هندو) نامنک برسبط ومذهبی ، برملیت وقومیتی افاده ایتدیکی ذهابنده بونلمسی دره بو ذهاب کاذبده بونلنلرک ، هندده مسلمدن زیاده (هندو) موجود اولدینی ادعا ایتلری ده ایشه بوخطادن منبعشدر . بوادعا اولسه اولسه ، هندده عروق واسباط مختلفه یه منسوب اولان خلک اوراده کی اهالی مسلمه ن کثیر اولدینی طرزنده تلقی ایدیلر . بالاده سویلیدیکنز کی (هندو) نامی نه برمذهب ، نه ده برعرق وقومیت معناسنی شاملدر . غیر مسلمینک منسوب اولدیلرلی عروقه کلنجه ، بونلر متخالف ومنسوبینجه معروف ومعیندر . سرآلفرد سایول [Sir Alfred Syall] (هندو) لر حقنده کی اثرنده بیانات آتیده بولنمشدر : « (هندو) نامی ، ملیتی ویا مملکتی افاده ایدن برتعریف صحیح دکلدرد ؛ مغلق ازلررق ، برکته اقوام وقبائلک تراکمی ، صنوف اهالینک مجموعنی افهام ایدر . . . ظن ایتمکه هندولر آره سنده امرار اوقات ایتهمش ، اونلرله تماسده بولنماش اولانلر ، بونلردن هر برینک مذاهب واسباط متعدده محلیه دن ، طبقات اهالیدن هانکیسنه منقاد ومنسوب اولدینی کشف وتخمین ایده بیلسون ؛ چونکه کسوه لرینک الوان واشکالی اعتقادات واعتیاداته کوره بینک صورتله متوالی تبدلدر . (هندوئیزم) تعبیر شاملی ، اعتقادات باطله نک ، اعتنات وتمايلات عجیبه وغریبه نک ،

کنلہ شیاطین و معبودینک ، اقوام و قبائلک ، عروق و انسایک ، زمرة آلیہنک ، مذاہب و اسباطک خلیطہ رنگارنگی افادہ ایدن بر تعبیر عمومیدر . «

تعریف صحیح اولق اوزرہ ، (هندوئیزم) ہ (براہمانیزم) دینک لازمدرہ برہمنلر یعنی رهبان صنفی خلقت عالم حقندہ غایت خود پسنداہ بر نظریہ معقددرلر : بونلرہ و بونلرک تلیدلرینہ کورہ ، خالق کائنات اولان (برہمن) دیگر برہمنلرک روحی کندی باشندن چیقارمشدر : (قاشتناس) کروی (برہمن) ک اوموزلرندن ، (وہش) لر (برہمن) ک بطن اسفلندن ؛ (سودرا) صنفی دہ (برہمن) ک آیافلرندن خلق اولنمشدر ! برہمنلر بر حیات مسعودہ کچیرمک اوزرہ یارادیشدر ؛ (قاشتناس) لر برہمنلری کافہ آفات و مہالاک خارجیہ دن صیانت و محافظہ ایلہ مکملدرلر ؛ (وہش) لردہ اونلرک ماکولات و مشروباتی تدارک و تہیہ مأمورددر ؛ (سودرا) لرہ کلنجہ ، بونلردہ (برہمن) لرک کولہسی اولق اوزرہ خلق ایدلشلرددر . بونکلہ برابر بالعموم (برہمن) لر عینی مذہبہ مراعاتکار دکلدرددر . بونلرک رہ سندنہ کی وادی اعتقاداتدہ مابیت و اختلافلر وارددر . [سرجون ستراشی] اولبابدہ کی اثرندہ دیورکہ : « برہمنلرک مقداری تقریباً ۱۴ میلیونہ بالغ اولیور ؛ بونلردہ ۱۸۰۰ دن زیادہ صنفہ انقسام ایتشددر . « مؤلف موی الیہ بنہ عینی اثرندہ دیرکہ : « . . . بر سبط و طریقت مخصوصہ بہ منسوب برہمنک ، کندی مذہب و سبطندن غیر بر طریقتہ مراعاتکار دیگر برہمنلر ایلہ برابر طعامدہ بولنسی ذنوبدن معدود اولقلہ برابر بوکا جرأت ایدن برہمنلرک بالنتیجہ بیوک فلاکتلرہ گرفتار اولسنی دہ متوالی الوقوع احوالنددر . « انگلیز محیط المعارفک ایکنجی طبقندہ بوکا دائر غایت مراق و غرابت آور بعض وقوعات نقل ایدلماکدہدر . از آن جملہ دینیلورکہ : « ہندک شمال و شمال غربی حدودینک ہراییکی منطقہ سی فرہندہ بر طبقہ اہالی وارددرکہ ، برہمنلرایلہ اصیلزادکان . ایچدکری صوبی و برطاقم طاتی بیکلرینی ہر حالہ اونلرک آلدن آلق مجبوریتندہدرلر . بنہ احوالیدہ بوطبقہنک مادونندہ دیگر بر صنف اہالی موجود اولوب بونلردہ ، اصیلزادکانک یالکز بر صنف ممتازہ بنہ صوبیرلر و اشرافک صنوف متبانیہ سنی بولطفدن محروم براقرلر ! . . . ہلہ (مدراس) ایالتندہ ، لوٹ و مسکنت حقندہ کی اعتقادات سریبہ بہ صوک درجہ انقیاد ایدلماکدہدر . بو خصوصہ سبق ایدن مذاکرات عمیقہ نتیجہ سندہ وضع و تأسیس ایدیلن اصول و قواعد اطاعت قامہ کوسٹریلیور ؛ مثلاً : بر (نایار) ، اشرافدن برینہ آل ویا البسہ سیلہ ، جزئی اولسون ، تماس ایدہ جک اولورسہ آتی تلوث ایتمش اولور ! دیوازجیلر ، دیمیرجیر ، دولکرلر ، دماغلرکی (قالامان) یعنی زنجی عملہ کروی ، ارباب اصالتدہ برینہ یکرمی درت قدم (سکز مترو) بر مسافہ بہ قدر یا قلاشیرسہ اوزات گرفتار مسکنت اولور ! بو مسافہ عربہ جیلر ایچون ۳۶ ، رنجبرلر ایچون ۲۸ قدمدر . صیغیر آتی بین (پارہیان) ویا (پانہ) لرہ کلنجہ ، بومسافہ اونلر حقندہ ۶۴ قدم (۲۱ مترو) دن آز دکلددر . « مسرودات آنفہ دن آ کلاشیایورکہ (ہندو) لر ہر نقدر بونام ایلہ مسلملر طرفندن تلقیب ایدلشلرسہ دہ متجانس بر قوم معین تشکیل ایتزلر ؛ بوندن ماعدا (ہندو) لر عینی مذہبہ مراعاتکار دکلدرددر .

بالاده کی صورت توسیمن انبعث ایدن نتاچدن اولق اوزره (هندو) لرك سا كن بولندقلری دباره ، بز مسلملر ، [هندوستان] نامی ویردك. اوندن اول، حوالی مذكوره لك نام مخصوص و معروفی یوقدی . انگلیز محیط المعارفك ایکنی طبعنده شو صراحت واردر : « هند اهالی اصلیه سنجه کندی وطن مشترکینی تعریف ایده حك بر نام صحیح استعمال ایدلامشدر . » بونك کی هنده هجرت ایدن آریلرکده کندی آیین و مذهب لری تعریف ایده حك بر نام صریح لری یوقدی . مع مافیه ، شوراسی ده متفق علیقدر که احوال مماثلده بر نام شاملک احداثی نه درجه منطقی و قولایسه ، ذهنیت و منویاتی هنوز کماله ایرمه مش بر قوم ایچون بر مکر شاملی بر صورت واضحه و صحیحده تعریف و توصیفه احراز موفقیت ایتکده ینه اوقدر مشکدر .

حقیقت حالده ، هندستانده اکثریت اهالی بی تشکیل ایدنلر ، مسلمانلردر . بونلر متفرق دکل ، مخترج و متحد بر حالده یاشایورلر ؛ تاریخ لری ، عنعنات ، تمایلات لری هپ بر دره مادی و معنوی منفعت لری ده متحد بولنمقده در . حال بویله ایکن هندده کی اکثریتك (هندو) لره عطف ایدلسی ، (هندو) کله سنك صورت تلقیسی بزه احساس ایتدیرمکه کافیدر . اساساً ، زیرده بیان اولنه حق اسبابدن طولایی مسلمین ، حق اعتراض لری استعمالدن ساقطدرلر ! فقط اخیراً بو خصوصده ترقیات مهمه تأمین ایدلمشدر : (لورد قرومر) ، مصر لیلر حقنده کی اثرنده ، مسلملرك هندولر ایله متوازیاً ترقی ایلکده اولدقلرینی سویلور . (میستر نلوت) ایسه ، تألیف کرده سی اولان بر کتابده ، مسلمانلرك محیر العقول بر نسبتده تکرر ایلکده اولدقلری حالده ، (هندو) لرك نقوسی بالعکس کیتدکجه تناقص ایلکده اولدیغنی قید و اشارت ایدیور . اخیراً اجرا اولنان احصائیات بو خصوصی تأیید ایلشدر .

افادانری تلخیص ایدلم : دینیله بیلیرکه ، (هندو) ایله (هندوستان) تعریف لری سهو آلوددر : مسلمین ، روابط اخوت و منفعت ایله متحد و مخترج بولندقلرنندن ، متجانس بر ملت تشکیل ایتکده درلر . بناءً علیه بعضاً کندی لری نه (هندی) و وطن لری نه (هندستان) نامی ویررلر . مع مافیه مشترک خصم بی امانلری اولان انگلیزی هنددن دفع و طرد ایچون هندده کی اقوام و قبائل غیر مسلمه ایله توحید مساعی فرصت لری دائماً آرا مقده و آلدن ایتدکلری فرصت لری اصلاً قاجیر ما مقده درلر .

عبدالجبار دهلوی